

Analýza nezbytných infrastrukturálních a investičních prací v rámci projektu BezGRAnicznie turystyczni / BezHRAniční turismus

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

10/2023

Projekt: BezHRAniční turismus. Profesionalizace nabídky značek cestovního ruchu v Euroregionu Těšínské Slezsko

Projekt je spolufinancován Evropskou unií z prostředků Evropského fondu pro regionální rozvoj v rámci Programu Interreg V-A Česká republika – Polsko. Projekt i-AIR REGION jest dofinansovaný przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Interreg V-A Republika Czeska – Polska. Reg. číslo: CZ.11.2.45/0.0/0.0/21_033/0003123

Obsah

Úvod	3
Těšínské Slezsko jako přeshraniční oblast	4
Přeshraniční funkční oblasti	6
Investice v turistickém ruchu – obecně	8
NABÍDKA Č. 1 - Historické dvojměstí	10
NABÍDKA Č. 2 - Tradičně krásné	13
NABÍDKA Č. 3 – Na kole a po koleji	15
NABÍDKA Č. 4 – Beskydy bez hranic	18
NABÍDKA Č. 5 – Inspirace přírodou	21
Závěr	23

Úvod

Tato analýza je vypracovaná na základě expertních zkušeností autora pro Regionální sdružení územní spolupráce Těšínského Slezska v rámci realizace projektu BezHRaniční turismus. K provedení analýzy se autor kromě svých zkušeností dále opíral o sérii workshopů realizovaných v rámci realizace výše uvedeného projektu. Celkem se jednalo o účast na 10 workshopech.

Z pohledu českého občana je Těšínské Slezsko příhraniční turistická oblast na východě Česka, ve Slezsku. Výlety do Beskyd, na Trojmezí, za poznáním historie Těšínska, projížďky po cyklotrase Olše – Olza, lázeňství, pestrá gastronomie a folklor ... to a mnohem více nabízí „razovity“ region na pomezí Česka, Polska a Slovenska. Vymezení je však třeba vnímat širěji (v textu dále).

Cílem této Analýzy nezbytných infrastrukturních a investičních prací je vypracování základního přehledu potřeb této přeshraniční turistické destinace investičního charakteru, a to s ohledem na to, co samotní aktéři turistického průmyslu vydefinovali pro tuto oblast jako perspektivní. Na základě společných workshopů byla realizátory projektu vypracována základní charakteristika a tematické zaměření 5 přeshraničních turistických oblastí a jedna souhrnná pro celé území Euroregionu Těšínské Slezsko. Cílem této analýzy je identifikace klíčových potřeb investičního charakteru právě u vybraných cílů a atraktivit turistického ruchu. Analýza tak navazuje na finální výběr a realizaci workshopů.

Těšínské Slezsko jako přeshraniční oblast

V rámci realizace projektu je však zapotřebí vnímat Těšínské Slezsko jako přeshraniční oblast, protože zasahuje především na území Polské republiky. V podstatě se jedná o přibližně stejně velké území jak na české, tak na polské straně. Z přeshraničního pohledu se pak na oblast Těšínského Slezska můžeme dívat jako na společnou turistickou destinaci, kterou spojují kromě výrazné společné historie i současná působnost Euroregionu Těšínské Slezsko.

Kraj vznikl v kmenovém období, kdy byl jedním z opolí kmene Gołyszyců, od středověku byl pod vládou těšínských kastelánů a od roku 1290 tvořil územní základ Těšínského knížectví. Pro jeho popis můžeme pro středověk a novověk střídavě používat termíny těšínské knížectví a těšínské Slezsko.

V Polsku je jen málo pohraničních oblastí, které by od pravěku až téměř do novověku hrály tak významnou roli jako Těšínsko. Právě tudy, Moravskou bránou, jejíž severovýchodní hranicí je Těšínské Slezsko, vedly nejdůležitější cesty z jihu na sever. V pravěku, nejprve v paleolitu, mezolitu a také v neolitu, tuto cestu využívaly malé a pak stále početnější skupiny cestovatelů na sever, za karpatský oblouk.

Když se později, v době velkého stěhování národů, do jeho blízkosti stěhovaly různé germánské kmeny (jejichž předkové předtím migrovali mimo jiné až do Skandinávie), zláskány bohatstvím římské říše, prorazily si zde, stejně jako v okolí Przemyslu, přirozenou hranici, kterou vyznačoval oblouk Karpat. S postupem staletí, již ve středověku, rostla role dalších pohraničních oblastí, zejména těch, které se nacházely v sousedství tehdejších velmocí (například císařské Německo) nebo států podnikajících expanzi (ve středověku například Litva), nicméně čas od času se významná role tohoto regionu projevila. Těšínské Slezsko (tehdy ještě kastelánie, později vévodství) bylo nejkratší cestou z jihu do hlavního města Polského království a později sjednoceného Polska, Krakova.

To je jeden z důvodů, proč se bohatý pražský dvůr zapletl s chudou knížecí rodinou nově vzniklého knížectví a proč se kníže Václav III. oženil s dcerou místního knížete Měška, Violou. V následujících staletích tudy procházeli poslové polských panovníků, mimo jiné několikrát, aby se ucházeli o ruku své vyvolené. Tradici těšínského knížectví udržovali jeho další panovníci, včetně Habsburků, kteří se stali jeho nejvyššími pány poté, co po smrti Ludvíka Jagellonského v bitvě u Mohače (v roce 1526) převzali České království, a po smrti kněžny Alžběty Lukrécie, poslední Piastovkyně v Cieszyně, jej formálně převzali a drželi až do roku 1918.

V devatenáctém století se Těšínské knížectví stalo oblastí, kde se téměř modelově odehrávaly velké společenské procesy tehdejší Evropy. V politické a sociální oblasti k nim patřil přechod od absolutistického systému k parlamentarismu, oživení či probuzení národního vědomí závislých společností nebo rozvoj dělnického hnutí, družstevnictví a různých typů zemědělských organizací. V hospodářské sféře je území Těšínského knížectví vynikajícím příkladem přechodu od feudálního hospodářství ke kapitalistickému modelu ekonomiky, zejména v Ostravské pánvi a na Bílsku. Území bylo jakýmsi národnostním tavicím kotlem, kde

- vedle etnický polského a od přelomu 13. a 14. století také německého obyvatelstva - sílily v 19. století české a samozřejmě i židovské vlivy.

Stejně dramatickou stopu zanechalo v dějinách této země i tragické dvacáté století, i když zdejší města byla většinou ušetřena velkého ničení hmotné podstaty, které tak strašlivě poznamenalo osud většiny měst v polských zemích (v českých daleko méně). Je zřejmé, že tak rozsáhlý časový úsek spolu s rolí, kterou území Těšínského Slezska v minulosti opakovaně hrálo, s sebou přináší velké bohatství událostí a společenských jevů. Napomohl tomu pohraniční charakter regionu, který zde navíc předznamenal výskyt různých procesů, jež lze považovat za přechodné z jedné kultury do druhé (sousední), a také několik změn politické příslušnosti (více než tři sta let v hranicích Piastovského Polska, dalších tři sta let jako jedna ze zemí Koruny svatováclavské). Složitá, společná, spleť historie regionu je nezbytná pro pochopení celého regionu a jeho současných potřeb, a to nejen v oblasti turismu.

Geograficky je Těšínské Slezsko region ležící na rozhraní Polska a České republiky. Těšínské Slezsko má (jak je uvedeno výše) bohatou historii a kulturní dědictví, a stalo se atraktivní destinací pro turisty, kteří hledají kombinaci historie, kultury, krásné přírody a gastronomie.

Poloha: Těšínské Slezsko se nachází na severovýchodním okraji České republiky a na jižním okraji Polska. Region leží podél řeky Olše, která tvoří hranici mezi oběma zeměmi.

Kultura a památky: Těšínské Slezsko nabízí mnoho kulturních a historických památek, jako jsou zámky, kostely, muzea a historická města. Místní kultura je ovlivněna jak českou, tak polskou tradicí, a to se odráží v hudbě, tanci a tradičním řemesle.

Přírodní krása: Region je obklopen krásnou přírodou, včetně Beskydských hor, které nabízejí skvělé možnosti pro turistiku, cyklistiku a zimní sporty. Krajina je zde pestrá, s lesy, potoky a jezery.

Gastronomie: Těšínské Slezsko je známé pro svou tradiční kuchyni, která zahrnuje pokrmy jako těšínský pieróg (polské knedlíky), kyselá polévka a různé druhy uzenin. Region má také bohatou tradici výroby piva.

Doprava: Těšínské Slezsko je dobře dostupné díky dobré dopravní infrastruktuře. Region má několik mezinárodních hraničních přechodů a je snadno dosažitelný autem, vlakem nebo autobusem.

Těšínské Slezsko nabízí turistům možnost objevovat unikátní kombinaci kultury, historie a přírodní krásy na hranici dvou evropských zemí. Je to atraktivní destinace pro ty, kteří hledají odlišný a autentický zážitek.

Přeshraniční funkční oblasti (TOF)

V dokumentu s názvem Strategie pro odpovědný rozvoj do roku 2020 (s výhledem do roku 2030) byla stanovena pravidla pro vytváření politiky spolupráce, mezi nimiž jsou uvedeny¹²:

- selektivní přístup, který souvisí s principem koncentrace. Identifikace jevů a procesů, které jsou pro příhraničí klíčové, by měla zohledňovat realizaci cílů přeshraniční spolupráce;
- spolupráce, partnerství a spoluodpovědnost veřejných subjektů, podniků a obyvatel při naplňování veřejných politik;
- integrovaný a územně diferencovaný přístup. Realizace aktivit by měla mít integrovaný charakter a zohledňovat různou specifikou (nadregionální, regionální, lokální) funkčních oblastí.

To znamená, že na jedné straně by územní spolupráce měla být doplněním regionálních politik krajů (vojvodství) a sektorových politik státu v oblasti, kterou nelze realizovat v jejich rámci (např. díky integrovanému vytváření přeshraničních funkčních oblastí, budování přeshraničních sociálních a ekonomických vazeb, předcházení přeshraničním rizikům, odbourávání funkce hranice jako bariéry), a na druhé straně být separátní formou zohledňující všechny aspekty přeshraniční spolupráce.

Na základě těchto uvedených principů by měla být vyvíjena přeshraniční spolupráce v česko-polském příhraničí v Euroregionu Těšínské Slezsko. Zvláštní důraz je však nutné klást na integrovaný a územně diferencovaný přístup, spočívající ve vytváření přeshraničních funkčních oblastí.

Funkční oblasti jsou zpravidla definovány jako:

- území soustředěná kolem uzlu (městské centrum) a zaměřená na systémové vazby (metropolitní oblasti, oblasti zahrnující trh práce);
- území vytýčená v souladu s jistými kritérii (jedním nebo více), která je definují a rozhodují o soudržnosti a charakteru vnitřních a vnějších interakcí.

Přeshraniční funkční oblast je územně specifický celek, který není vymezen správními hranicemi, je situován na dvou nebo více stranách státní hranice a vyznačuje se:

- funkčními vazbami, které vycházejí ze společných a/nebo územně integračních a socioekonomických charakteristik;
- systémem kooperačních vazeb různých stakeholderů (zajímavých stran);
- existencí řídicích mechanismů, vyplývajících ze společného cíle a řešení společných problémů nebo zhodnocení místního potenciálu.

Při zohlednění výše uvedených charakteristik, lze v rámci Euroregionu Těšínské Slezsko vyčlenit 5 přeshraničních funkčních oblastí:

1. Přeshraniční funkční oblast Bystřice, Hrádek, Nýdek, Třinec, Vendryně, Regionální rada Třinec / Brenna, Góleszów, Skoczów, Ustroń;
2. Přeshraniční funkční oblast Bohumín, Chotěbuz, Havířov, Karviná, Petrovice u Karviné, Svazek měst a obcí okresu Karviná / Godów, Hażlach, Jastrzębie-Zdrój, Zebrzydowice (mapa 3);
3. Přeshraniční funkční oblast Český Těšín / Cieszyn;
4. Přeshraniční funkční oblast Bukovec, Dolní Lomná, Horní Lomná, Hřava, Jablunkov, Mosty u Jablunkova, Písečná, Písek, Sdružení obcí Jablunkovska / Istebna, Wisła, Powiat Cieszyński
5. Přeshraniční funkční oblast Albrechtice, Orlová, Petřvald, Rychvald, Těrlicko, Sdružení obcí povodí Stonávky / Chybie, Dębowiec, Jasienica, Jaworze, Strumień.

Vymezené přeshraniční funkční oblasti se vyznačují velmi vysokou úrovní česko-polské partnerské spolupráce v rámci euroregionu, což je základem jejich fungování při zachování silného přeshraničního dopadu.

Investice v turistickém ruchu – obecně

Investice v turistickém ruchu se týkají financování a rozvoje různých projektů, zařízení a infrastruktury, které mají za cíl podpořit a zlepšit turistický průmysl a atraktivitu dané destinace. Tyto investice mohou být prováděny jak veřejnými, tak soukromými subjekty a zahrnují různé oblasti, jako jsou:

1. **Infrastruktura:** Investice do dopravní infrastruktury, jako jsou letiště, silnice, železnice, přístavy a veřejná doprava, pomáhají zlepšit dostupnost destinace a usnadňují pohyb turistů.
2. **Ubytovací zařízení:** Stavba a modernizace hotelů, resortů, kempů a jiných ubytovacích zařízení je klíčovým prvkem pro zvýšení kapacity destinace a zlepšení komfortu návštěvníků.
3. **Kultura a památky:** Restaurace, muzea, galerie, historické památky a kulturní centra mohou přilákat turisty a zvýšit zájem o kulturní a historické dědictví destinace.
4. **Rekreační a sportovní zařízení:** Výstavba golfových hřišť, lyžařských středisek, plážových resortů a dalších rekreačních zařízení může přilákat turisty, kteří hledají aktivní dovolenou.
5. **Marketing a propagace:** Investice do marketingových kampaní a propagace destinace mohou pomoci zvýšit povědomí o destinaci a získat nové návštěvníky.
6. **Ochrana životního prostředí:** Investice do udržitelného rozvoje a ochrany přírodního prostředí jsou stále důležitější, protože cestovní ruch může mít negativní dopady na životní prostředí. Zahrnuje to například čištění pláží, zalesňování, recyklaci a další ekologická opatření.

Investice v turistickém ruchu mohou mít pozitivní vliv na ekonomiku destinace tím, že vytvářejí pracovní místa, zvyšují příjmy z cestovního ruchu a stimulují další odvětví, jako je obchod, stravování a zábava. Nicméně je důležité zajistit, aby investice byly prováděny zodpovědně a braly v úvahu udržitelnost a dlouhodobé ekonomické, sociální a environmentální dopady.

Pro účely realizace projektu můžeme zjednodušeně hovořit o několika hlavních potřebách v 7 jednotlivých oblastech služeb cestovního ruchu:

1. Ubytovací služby
2. Stravovací služby
3. Dopravní služby
4. Služby cestovních kanceláří, agentur, touroperátorů
5. Informační
6. Peněžní služby
7. Směnárenské služby

Dalšími možnými oblastmi jsou doplňkové, mezi které patří například:

8. Pasové služby
9. Vízové služby
10. Celní služby
11. Pojišťovací služby

Výše uvedené doplňkové služby však není pro účely projektu třeba sledovat, protože v této oblasti v podstatě nejsou pro oblast turismu ani překážkou, ani konkurenční výhodou a je možné je proto označit za nerelevantní.

NABÍDKA Č. 1- Historické dvojměstí

Přeshraniční funkční oblast Cieszyn / Český Těšín

Název nabídky: „Historické dvojměstí“

Adresáti nabídky: milovníci historie a kultury a další turisté a návštěvníci regionu

Nabídka atrakcí:

Cieszyn: Zámecký vrch (Piastovská věž, Rotunda), Studna Tří bratří, Cieszynské Benátky, Tržní náměstí a radnice;

Český Těšín: Náměstí a radnice, Masarykovy sady (kostel Nejsvětějšího srdce Ježíšova, kaple, socha svatého Jana Nepomuckého, Fuldova vila, nejstarší budova ve městě, nádraží; Archeopark Chotěbuz-Podobora, Rybí dům.

Investiční požadavky pro tuto oblast:

1. **Ubytovací služby:** výrazný nedostatek ubytovacích kapacit především v Českém Těšíně. Možná částečná kompenzace ubytováním mimo katastr města Český Těšín. Situaci částečně zachraňuje infrastruktura Cieszyna. Celkově je však situaci v ubytování možné označit za nedostatečné kapacity a velmi malá variabilita jednotlivých typů ubytování. V některých kategoriích absolutní absence. Pro realizátory projektu je však tato oblast mimo možné ovlivnění.
2. **Stravovací služby:** V oblasti stravování je současný stav více než uspokojivý. V obou městech je pestrá nabídka gastronomických služeb. Kapacity jsou celkově nadstandardní. Lepší situace je opět logicky ve větším městě čili v Cieszynie. Kromě klasických restaurací je ve dvouměstí i dostatečný počet kaváren, či ikonických míst, které kromě stravovacích služeb nabídnou i formu turistické atrakce (Avion). V období větších akcí je využívána rovněž mobilní foodtrucková služba. Celkově lze tedy oblast stravovacích služeb označit za dostačující s pozitivními prvky respektující potřeby turistů (například nabídka tradiční slezské kuchyně). Právě v této oblasti by mohlo být doporučení pro větší podporu právě tradičních prvků v gastroslužbách obecně.
3. **Dopravní služby:** Turistická oblast je velmi dobře dostupná. Blízká jsou mezinárodní letiště, ale pro účely destinace hovoříme především o pozemní komunikace, a to dopravu automobilovou a železniční.

Železniční stanice Český Těšín je uzlovou stanicí, leží na elektrifikované trati Bohumín – Žilina (320) a dále zde odbočují tratě do Cieszyna (prodloužení tratě Český Těšín – Frýdek-Místek, po několikaleté přestávce obnoveno od prosince 2015), Frýdku-Místku (322) a Ostravy přes Havířov (321). Český Těšín má přímé železniční spojení se všemi významnými městy regionu a dále zde zastavují všechny dálkové spoje směrem na Slovensko a do Prahy. Český Těšín obsluhují a přímé spojení s Prahou zajišťují i soukromí

dopravci RegioJet a Leo Express. Nádražní budova byla rekonstruována. Železniční stanice má celkem 5 nástupišť, z toho jsou dvě ostrovní a přístupná podchodem. Stanice je zařazena do postupné modernizace Třetího tranzitního železničního koridoru Slovensko-Německo. V roce 2007 byla dokončena poslední část postupně budovaného silničního obchvatu odvádějícího tranzitní dopravu ze směrů Slovensko (I/11), Polsko, Ostrava a Brno (D48) mimo centrum města, včetně navazující dálnice D48 do Frýdku-Místku.

Cieszyn je napojen na rychlostní silnici S52, jejímž pokračováním na české straně je dálnice D48. Dále jej s Pawłowicemi a nepřímě s Katovicemi spojuje vojvodská silnice č. 938, od které těsně za hranici města odbočuje vojvodská silnice č. 937 do Jastrzębie-Zdroje. Komunální podnik ZGK Cieszyn provozuje deset linek MHD, z toho šest obyčejných vnitroměstských, jednu školní a tři příměstské do Hażlach, Pohvizdova a Kačic. Dále regionální autobusovou dopravu zajišťují soukromí dopravci Wispol, DAS II, Linea Trans a Transbus, kteří se rozdělili o síť okresního dopravního podniku PKS Cieszyn zaniklého v roce 2012. Minibusy Bus Brothers jezdí z Těšína do Katovic a autobusy Lajkonik do Krakova. V roce 2018 bylo dokončeno moderní přestupní centrum u vlakového nádraží, které nahradilo původní autobusové stanoviště, na jehož místě vyrostlo obchodní centrum Galeria Stela.

Přeshraniční autobusová doprava není vůbec provozována. Zde možná námět pro podporu aktivit vedoucích k zajištění přeshraniční formy místní dopravy. Kapitolou samou pro sebe je parkování. Města nabízejí pouze omezený prostor pro parkování a problém je zaznamenán především v centru Cieszyna. Z tohoto pohledu je nutná investice do parkovacích míst, především u samotných turistických cílů v centrech měst.

4. Služby cestovních kanceláří, agentur, touroperatorů: Z pohledu českého turisty se jedná o naprosto marginální využívání služeb cestovních kanceláří, agentur a touroperatorů. Pro řízení turistické destinace by bylo vhodné tyto aktivity podporovat minimálně marketingovými nástroji. Přesto se nedá očekávat z české strany velký vliv na tuto oblast. Naopak na polské straně je již spolupráce v této oblasti hmatatelnější. Turistická oblast je navštěvována organizovaně. Můžeme proto hovořit o příležitosti k využití a potenciálu nejen pro polské turisty, ale rovněž z pohledu českých účastníků trhu.
5. Informační služby: V současné době přímo ve dvou městech existuje nabídka 3 turistických certifikovaných služeb. Služby jsou koordinované a dle zjištění probíhá mezi jednotlivými poskytovateli spolupráce i přes hranici, což je velmi pozitivní. Služby jsou poskytovány nejen v českém a polském jazyce, ale rovněž v dalších jazycích. Potěšující je, že jsou na obou stranách poskytovány informace v jazyce sousední země. Z prověrky na místě bylo zjištěno, že ve všech třech místech podávání informace je dostatek marketingových vícejazyčných průvodců, katalogů, letáků a dalších prvků podpory turismu v destinaci.
6. Peněžní služby a směnárenské služby: Služby peněžního a směnárenského trhu jsou v této oblasti naprosto dostačující. Na polské straně oblasti existuje nepřeborné

množství směnárů (kantorů). Bankovní domy jsou v obou městech ve velmi širokém zastoupení. Fenomémem této oblasti je i přijímání měny sousední země u některých poskytovatelů zboží a služeb.

NABÍDKA Č. 2- Tradičně krásné

Přeshraniční funkční oblast Brenna, Golezów, Skoczów, Ustroń / Bystřice, Hrádek, Nýdek, Třinec, Vendryně, Regionální rada Třinec

Název nabídky: „Tradičně krásné“

Adresáti nabídky: Milovníci řemesel, rukodělných prací a tradičních profesí a další turisté a návštěvníci regionu.

Nabídka atrakcí: Hrádek (vesnické muzeum - návštěva po domluvě, větrný mlýn, alej dobrot s různými odrůdami jabloní - u zvonice); Vendryně (vápenné pece); Bystřice (národopisné muzeum Slezských Beskyd, ukázková bylinková zahrada v Pasekách, dřevěný kostel Povýšení sv. kříže); Nýdek (roubená chalupa/stromovka); Třinec (muzeum železářství, skanzen v Borku);

Golezów (včelařství - včelín v Dzięgielówě, kočárovna Andrzeje Lacla v Puńcowě, oblastní komora "U Brzezinów" v Cisownicy, Pamětní komora Jury Gajdzice v Cisownicy); Skoczów (Tradiční zemědělský statek - Skanzen Ochaby, Řemeslná stezka, dílna Czesława Kanafka v Bładnici Dolne); Brenna (Chlebowa Chata v Górkí Małe, Beskidzki Dům bylin "Przytulia" v Brenna, Kozia Zagroda v Brenna, Vzdělávací usedlost "U Gazdy" v Brenna); Ustroń (Ustrońské muzeum, Pobočka Muzea sbírek Marie Skalické, Regionální muzeum Stará Zagroda, Lázeňský park - spodní část u promoce solanky).

Investiční požadavky pro tuto oblast:

1. **Ubytovací služby:** Ubytovací služby jsou v této oblasti regulovány samotným trhem. V oblasti existuje velmi variabilní nabídka služeb ubytování. Díky přítomnosti větších měst (Třinec) průmyslové charakteru je nabídka variabilnější. Dochází k mísení business nabídky s klasickou turistickou infrastrukturou s podporou nabídek turistických chat horského charakteru a menšími penziony. V oblasti ubytování proto není v současné době zachycena v oblasti potřeba.
2. **Stravovací služby:** Obecně je situace na trhu stravování nepatrně horší než na ubytovacím trhu. Souvisí to s nepříjemnými dozvuky pandemie a celkovou ekonomickou krizí na trhu, která se projevuje právě v oblasti gastronomie. Přesto ani v oblasti stravování nejsou identifikovány výrazné potřeby z pohledu turistů. K doporučením je možné zvážit využití marketingových nástrojů na podporu gastroslužeb, ale striktně na bázi podpory turistické gastroslužby (oddělit od potřeb místních obyvatel).
3. **Dopravní služby:** Dopravní dostupnost není třeba příliš rozepisovat, protože všechny oblasti plynule navazují na dostupnost centrální části euroregionu (Těšíny). Za zmínku proto stojí pouze doplňky pro jednotlivé funkční oblasti. V případě této oblasti je dostupnost rovněž velmi dobrá a spíše se jedná o prověření jednotlivých atraktivit. U většiny vybraných atraktivit narážíme na nedostatek parkovacích míst pro individuální

turisty, často zde není ani možné dopravit se větším autokarem (autobus). Proto především podpora této infrastruktury bude do budoucna pro případné rozvoj velmi důležitým prvkem.

4. Služby cestovních kanceláří, agentur, touroperátorů: Ani v této oblasti není propojení či využití cestovních kanceláří, agentur a touroperátorů významné. Proto můžeme tuto činnost označit za příležitost a jako oblast vhodnou pro podporu. Na stranu druhou ani v této oblasti se nejedná o masový typ turistiky.
5. Informační služby: V současné době se jedná o neucelenou nabídku. Na české straně plní funkci především Infocentrum Třinec, oficiální turistické informační centrum ČR. IC v Třinci provozuje Knihovna Třinec. Základní funkcí městského informačního centra je poskytování bezplatných veřejných informačních služeb. Stejnou funkci v oblasti vykonává TIC MUSIC v Bystřici a dále pak Informační centrum a muzeum Dřevíónka v Nýdku. Počet IC na české straně je dostatečný, jejich spolupráce je provázaná. Na PL straně pak tuto funkci plní Miejska Informacja Turystyczna v Ustroni, které je přirozeným centrem této přeshraniční oblasti a dále pak Turistické informační středisko v Brennė. Z pohledu vzdálenosti jednotlivých IC a jejich vybavenosti je vše v pořádku. Problémem zůstává (podobně jako v jiných TOFech) uzavření IC během nedělí (především mimo sezónu). I proto je doporučení v této oblasti k náhradě a plnému využití společné internetové platformy, která by dokázala suplovat služby IC a to v obou jazycích na obou stranách. Typicky se dá hovořit o online agentuře přeshraničních informací.
6. Peněžní služby a směnárenské služby: Služby peněžního a směnárenského trhu jsou rovněž v této oblasti naprosto dostačující. Síť není tak rozvinutá, jako v případě TOF Těšínů, ale pro potřeby trhu dostatečná. Bankovní domy jsou zastoupené především ve středně velkých městech – z české strany se jedná o Třinec, z Polské strany pak Ustroň a Brennou.

NABÍDKA Č. 3 – Na kole a po koleji

Přeshraniční funkční oblast Godów, Hażlach, Jastrzębie-Zdrój, Zebrzydowice / Bohumín, Havířov, Karviná, Chotěbuz, Petrovice u Karviné, svazek město období Karviná

Název nabídky: „Na kole a po koleji“

Adresáti nabídky: nadšenci bicyklů a další turisté a lidé navštěvující region.

Nabídka atrakcí: Karviná (Zámek Fryštát, Zámecký park Boženy Němcové, Marina Lodičky, Karvinské moře); Chotěbuz-Podobora (Archeopark);

Godów (dřevěný kostel sv. Anny v Gołkowicích, dřevěný kostel Všech svatých v Łazisku, kajaky na Szotkówce a Olze); Jastrzębie-Zdrój (kajaky na Szotkówce a Olze, Lázeňský park, Městská historická galerie, Muzeum zvonů, Institut dědictví a dialogu Łażnia Moszczenica - Carbonarium, Stezka svobody, Nedělní rekreační středisko); Hażlach (Dům přírodovědců v Hażlachu, palácový a parkový komplex v Kończyce Wielkie, pramen Borgońka v Zamarské); Zebrzydowice (dřevěný kostel Povýšení sv. Kříže v Kaczycích, rybník "Młynszczok", zámek v Zebrzydowicích, zámek v Kończyce Małe).

Investiční požadavky pro tuto oblast:

1. **Ubytovací služby:** Celá oblast této TOF je charakteristická průmyslovou zástavbou s velmi dobrou občanskou vybaveností, s přítomností relativně velkých (na české poměry) měst. Proto nepřekvapí, že ani v oblasti ubytovacích kapacit nemá tato oblast výrazných požadavků. Obecně lze zmínit pouze relativně nízkou variabilitu ubytovacích kapacit a nepřipravenost na případnou business klientelu. Samotné nastavení turistiky v této oblasti by se ale mělo spíše vázat na cykloturistiku a zde je pak požadavek na větší přizpůsobení se požadavkům cyklistů – čili dovybavení cyklistické infrastruktury u ubytovacích kapacit.
2. **Stravovací služby:** Rovněž v oblasti stravování je situace v této oblasti relativně dobrá. Široká variabilita služeb je založena na dostatečné poptávce místních, která je využívána rovněž turisty. Platí zde ovšem stejný investiční požadavek na přizpůsobení se cyklistickým turistům – nejen po stránce investiční infrastruktury, ale rovněž v oblasti skladby potravy.
3. **Dopravní služby:** Dopravní dostupnost není třeba příliš rozepisovat, protože všechny oblasti plynule navazují na dostupnost centrální části euroregionu (Těšíny). Z pohledu zaměření této oblasti je jednoznačný požadavek na další podporu infrastruktury pro cyklisty. Cyklistická infrastruktura zahrnuje různé prvky a zařízení, která slouží k podpoře a bezpečnosti cyklistů na silnicích a veřejných prostranstvích. Patří sem následující prvky:

- **Cyklostezky:** Speciálně navržené a vyhrazené trasy pro cyklisty oddělené od provozu motorových vozidel. Mohou být vedle silnic, na chodnících nebo samostatné.
- **Cyklopruhy:** Pruhy na silnicích určené výhradně pro cyklisty, které jsou od vozovky odděleny pruhy pro motorová vozidla.
- **Cyklistické pruhy:** Označené pruhy na vozovce určené pro cyklisty. Mohou být rozličně značeny a označeny.
- **Cyklokoridory:** Dlouhodobé trasy nebo silniční úseky, které propojují různé části města nebo oblasti a jsou vhodné pro cyklisty.
- **Cyklistické přechody:** Značené přechody pro cyklisty, které jim umožňují bezpečné přejít silnici nebo ulici.
- **Zamykatelná stojiska pro kola:** Místa, kde cyklisté mohou bezpečně odstavit a zamknout svá kola, například stojany nebo kola stojany.
- **Cyklistické mosty a tunely:** Speciální infrastruktura pro cyklisty, která umožňuje překonat překážky, jako jsou řeky, železnice nebo silnice.
- **Cyklistické dopravní značky:** Značky a signalizace určené pro cyklisty, které usnadňují navigaci a zvyšují bezpečnost.
- **Cyklistické semaforey:** Semaforey speciálně určené pro cyklisty na křižovatkách.
- **Cyklistické parky a odpočívadla:** Místa, kde cyklisté mohou odpočinout, opravit svá kola nebo se občerstvit.
- **Bezpečnostní prvky:** Důležité prvky, jako jsou rychlostní retardéry, ohradníky, zpomalovací prahy a další, které snižují riziko nehod mezi cyklisty a motorovými vozidly.
- **Označení cyklistických tras:** Důležité jsou také informační a navigační prvky, které cyklistům umožňují snadnou orientaci na cyklostezkách a trasách.

Tato infrastruktura má za cíl zvýšit bezpečnost cyklistů, podporovat udržitelnou dopravu a zlepšit kvalitu života v městských oblastech tím, že umožňuje lidem jezdit na kole jako prostředku dopravy. Investice by proto měly být směřovány do těchto oblastí, stejně tak do případných drobných služeb a investic (malé mobilní samo-opravy, odpočívky, prvky drobné cyklistické infrastruktury. Důležité pro celou oblast by bylo zachování návaznosti na přeshraniční síť cest pro cyklisty.

4. **Služby cestovních kanceláří, agentur, touroperátorů:** Ani v této oblasti není propojení či využití cestovních kanceláří, agentur a touroperátorů významné. Pro tuto specifickou oblast doporučujeme zaměřením se na cyklistické servery a cestovní kanceláře zaměřené na aktivní turistiku. Specializace je v tomto ohledu více než žádoucí a společně s vhodným využitím marketingovými nástroji může být jedním z klíčových prvků pro budoucí případný úspěch v oblasti turismu.

5. Informační služby: V této oblasti je dostatečně široká síť informačních center. Na české straně jsou IC častěji připraveny na polského turistu, na polské straně existuje stále jazyková bariéra, i když se postupně stále zmenšuje. Opět i zde doporučujeme investovat především do měkkých aktivit (jazykové kompetence) a navázat na hlavní téma turismu v této oblasti navázáním vhodné spolupráce v informační oblasti se specializovanými informačními servery pro cyklisty, které dokáží v online prostoru poskytovat všechny relevantní informace, včetně cyklistických map v online podobě.
6. Peněžní služby a směnářské služby: Služby peněžního a směnářského trhu jsou rovněž v této oblasti naprosto dostačující. Velká města zaručují kompletní síť bankovních služeb i směnářských služeb. Většina atraktivit je navíc přizpůsobená k platbám platebními kartami.

NABÍDKA Č. 4 – Beskydy bez hranic

Přeshraniční funkční oblast Istebna, Wisła, Powiat Cieszyński / Bukovec, Hřava, Dolní Lomná, Horní Lomná, Jablunkov, Mosty u Jablunkova, Písečná, Písek, Sdružení obcí Jablunkovska

Název nabídky: „Beskydy bez hranic“

Adresáti nabídky: milovníci hor a aktivní turistiky a další turisty a návštěvníky regionu

Nabídka atrakcí:

Wisła (Muzeum Beskyd Jana Podzorského, skanzen Wisła Czarne, přehrada Wisła Czarne, Barania Góra, Stożek, Cieńków, Pěší stezka po Cieńkowské smyčce, Soszów, nábřeží Wisly, prezidentský zámek, skokanský můstek Wisła Bicycle, Trasa, trasy pro horská kola - např. enduro, downhill, lanové parky, habsburský lovecký zámek); Jaworzynka (Regionální muzeum "Na Grapie", Trojmezí); Koniaków (Centrum krajky Koniaków, Pastýřské středisko, Ochodzita);

Jablunkov (Muzeum Trojmezí, Muzeum Bible, staré město, Stożek); Mosty u Jablunkova (velký val + návštěvnické centrum, celoroční lyžařský areál, stromy, Skalka, Studeničný, singletrack); Hřava (Trojmezí); Bukovec (nejvýchodnější bod ČR, Gírová); Dolní Lomná („Ursus“, Muzeum Lomná, Les Mionší, Severka, Velký Polom, Kamenitý, lyžařské areály „Armada“ a „Severka“), cyklostezka; Horní Lomná (cyklostezka).

Investiční požadavky pro tuto oblast:

1. **Ubytovací služby:** Oblast je charakteristická vyšší nadmořskou výškou a celá oblast má výrazně turistický charakter (Beskydy). Těšínské Beskydy jsou pohořím nacházejícím se na česko-polském pomezí, které nabízí krásnou přírodu a skvělé možnosti pro turistiky, horskou cyklistiku a další outdoorové aktivity. Pokud hledáte ubytování v této oblasti, existuje několik možností:
 - Horské chaty a penziony: V Těšínských Beskydech najdete různé horské chaty a penziony, které nabízejí ubytování v malebném horském prostředí. Tyto ubytovací zařízení často poskytují možnost stravování a jsou ideální pro turistiky a milovníky přírody.
 - Hotely: V blízkých městech a obcích v okolí Těšínských Beskyd můžete najít hotely různých kategorií, které nabízejí komfortnější ubytování a širší spektrum služeb, včetně restaurací, wellness a dalšího vybavení.
 - Apartmány a chalupy: Pokud preferujete větší nezávislost a soukromí, můžete hledat apartmány k pronájmu nebo chalupy v okolí Těšínských Beskyd. Tyto možnosti vám umožní vytvořit si vlastní program a stravování.

- Kempy a chatová osada: Pro ty, kteří mají rádi kempování, jsou v okolí Těšínských Beskyd k dispozici kempy a chatové osady, kde si můžete postavit stan, karavan nebo pronajmout chatku.

Při hledání ubytování v Těšínských Beskydech je doporučeno prověřit recenze a rezervační weby, jako je Booking.com, Airbnb, nebo regionální turistické informační centra, které vám mohou poskytnout informace o dostupných možnostech ubytování v této nádherné horské oblasti. Nezapomeňte si také předem zkontrolovat dostupnost a rezervovat si ubytování, zejména v letních měsících a během prázdnin, kdy je Těšínské Beskydy oblíbenou destinací pro turisty. Na PL straně je dostatek i větších hotelů, na české straně mají ubytovací kapacity spíše horský a podhorský charakter. Bohužel je i při velmi variabilní nabídce velmi malá míra využití ubytovacích kapacit na druhé straně hranice, tzn. málo Čechů v Polsku a málo Poláků v Čechách (samozřejmě relativně). Proto doporučujeme investice do větší informovanosti o ubytování v sousedním státě s akcentem na transhraničnost nabídky (platby v domácí i cizí měně, jazykové kompetence apod.).

2. Stravovací služby: V oblasti stravování je současný stav více než uspokojivý. Nabídka je velmi pestrá a variabilní. V této oblasti není nutné řešit strategicky žádný problém. Za zmínku může být pouze řešení místních lokálních poptávek (při důsledném sledování zákaznické spokojenosti).
3. Dopravní služby: Turistická oblast je velmi dobře dostupná. Na CZ straně je výborná dosažitelnost nejen osobními automobily, ale rovněž železnicí či autobusy. PL strana je oproti tomu zatížená více osobní dopravou a často dochází v období například oprav k dopravním komplikacím, zácpám. V této oblasti rovněž zachycen výrazný tlak na nedostatek parkovacích ploch přímo u stěžejních atrakcí. Ten je naštěstí částečně kompenzován dobrou dostupností hromadnou dopravu či na kole. Přesto je zde prostor pro posílení parkovací infrastruktury.
4. Služby cestovních kanceláří, agentur, touroperátorů: Beskydy přitahují spíše individuální typ turistů, kteří netvoří pátevní síť klientů cestovních kanceláří. Přesto doprovodné služby především na PL straně (Wisla) mohou generovat případnou spolupráci i v této oblasti. Ideální je začít spolupráci u tradičních masových akcí v této oblasti (skoky na lyžích ve Wisle, Mánesova stezka, cyklistické závody apod.).
5. Informační služby: Dobré informační služby jsou zaznamenány především na PL straně. Například samotné město Wisla má 2 informační centra, informační centrum je rovněž například v Istebné. Na CZ straně je ovšem síť infocenter rovněž silná. Prim hraje GOTIC (Gorolské informační centrum), své centra má i Jablunkov či Dolní Lomná. Stejně jako v jiných oblastech i zde ovšem bez nedělního provozu, a proto i zde bude vhodné dále podpořit spolupráci informačních center ideálně na inline společné platformě.
6. Peněžní služby a směnářské služby: Služby peněžního a směnářského trhu jsou v této oblasti naprosto dostačující, především na PL straně. Na polské straně oblasti existuje nepřeborné množství směnářů (kantů). Bankovní domy jsou spíše ve velkých městech na PL straně. Česká strana má spíše venkovský podhorský charakter a

za službami je nutné dojet do nedalekého Třince. Přesto v této oblasti nenavrhujeme žádná speciální investiční opatření, spíše opatření informačního charakteru. CZ strana je navíc již na vysokém stupni elektronizace plateb (příjem platebních karet u obchodníků), která situaci velmi ulehčí.

NABÍDKA Č. 5 – Inspirace přírodou

Přeshraniční funkční oblast Chybie, Dębowiec, Jasienica, Jaworze, Strumień / Albrechtice, Orlová, Petřvald, Rychvald, Těrlicko, Sdružení obcí povodí Stonávky

Název nabídky: „Inspirace přírodou“

Adresáti nabídky: milovníci přírody, vody i další turisté a návštěvníci regionu

Nabídka atrakcí:

Těrlicko (přehrada, vodní sporty, cyklostezky, sochařský park - krajinné hodnoty, suťoviště); Orlová (historické centrum města); Sdružení obcí povodí Stonávky (Komorní Lhotka - Godula, Prašivá).

Věže solanky (Dębowiec, Jasienica, Międzyrzecze Dolne, Rudzica, Jaworze, Strumień, Drogomyśl); Jasienica (Zámek v Grodziec, Údolí sv. Wendelína v Rudzici, Galerie Strašák polní v Rudzici, Zahrada tradice v Jasienici, chalupa v Międzyrzeczu, Vzdělávací farma ALPAQUERO v Międzyrzecze Górne, hřebčiny/jezdecká střediska, Rybářská chata v Biery, rezervy v Grodziec, věž solanky); Jaworze (Muzeum mořské a vnitrozemské fauny a flóry, lázeňský park s promoční věží a fontánou, turistické a cyklistické stezky);

Investiční požadavky pro tuto oblast:

1. **Ubytovací služby:** Variabilita a celková nabídka ubytovacích služeb v tomto TOF je spíše průměrná. Přesto nedoporučujeme v této oblasti žádná investiční opatření. Oblast je velmi dobře dostupná z velkých okolních měst s dobrou ubytovací kapacitou. Pro rozvoj turistiky v této oblasti spíše doporučujeme balíčkování služeb a využití ubytovacích kapacit v blízkém okolí. Především je to platné pro CZ stranu, kde je počet ubytovacích kapacit velmi nízký. Na PL straně je nabídka větší a variabilnější.
2. **Stravovací služby:** V oblasti stravování je situace v podstatě velmi podobná té, která panuje v oblasti ubytování. Stravovací služby jsou především v CZ části zaměřeny primárně na místního obyvatele, a ne na turistu. Investiční opatření jsou v tomto ohledu spíše pro komerční oblast.
3. **Dopravní služby:** Turistická oblast je velmi dobře dostupná. CZ strana opět dobře dostupná i hromadnou dopravou, především silniční sítí. V oblasti není vzhledem k nižšímu turistickému ruchu ani problém s parkováním. Zároveň ale neexistuje přímé spojení mezi regiony (ale silniční je vzhledem k celkovému charakteru pravděpodobně nezbytné).
4. **Služby cestovních kanceláří, agentur, touroperátorů:** Jedním ze sjednocujících prvků této oblasti je voda. Přesto se nejedná o turistiku, která by umožňovala masové využití. Proto i samotný charakter individuální turistiky není nakloněn případné spolupráci s cestovními kancelářemi.

5. Informační služby: Kromě služeb informačních center doporučujeme specializované informační služby v zájmové oblasti – například rybářské servery. Celkově je zaměření oblasti málo odlišné, což na stranu druhou umožní větší individualizaci nabídky. Nezbytný je zde požadavek na spolupráci s okolními TOFy tak, aby se stala nabídka této oblasti zajímavou i pro turisty v okolí (specializace na výklenkové turisty – rybáři, windsurfing, vodní lyže, přírodní parky apod.)
7. Peněžní služby a směnářenské služby: Služby peněžního a směnářského trhu jsou v této oblasti naprosto dostačující s dosahem v blízkých větších městech a při vědomí vysokého stupně elektronizace plateb (příjem platebních karet u obchodníků), která situaci velmi ulehčí.

Závěr

Cílem této Analýzy nezbytných infrastrukturálních a investičních prací je vypracování základního přehledu potřeb této přeshraniční turistické destinace investičního charakteru, a to s ohledem na to, co samotní aktéři turistického průmyslu vydefinovali pro tuto oblast jako perspektivní. Na základě společných workshopů byla realizátory projektu vypracována základní charakteristika a tematické zaměření 5 přeshraničních turistických oblastí a jedna souhrnná pro celé území Euroregionu Těšínské Slezsko. Analýza postihuje shrnutí základních nezbytných infrastrukturálních a investičních prací v těchto 5 oblastech, a to s ohledem na stěžejní strukturu v těchto 7 oblastech služeb: ubytovací služby, stravovací služby, dopravní služby, služby cestovních kanceláří, agentur, touroperátorů, informační služby, peněžní služby a směnárenské služby. Pro celkovou nabídku euroregionu se pak jedná o kompilát jednotlivých návrhů.

Analýza si nekladla za cíl vytvoření konkrétního seznamu opatření. Jednalo se spíše o obecné seznámení se se zaměřením a upozornění na nedostatky v turistické infrastruktuře a službách pro turisty. Analýza si nekladla za cíl doporučení vytvoření turistických atrakcí či sestavení strategie v této oblasti. Proto je i výstup spíše přehledem potenciálních opatření či oblastí, ve kterých je vhodné uvažovat o posílení.

Pro budoucí řízení turistického ruchu proto doporučujeme individualizovat potřeby po jednotlivých atrakcích formou inventury klíčových požadavků samotných turistů (například formou kontinuálního marketingového výzkumu trhu spokojenosti turistů v přeshraniční destinaci).